Programe and Programe specific outcomes

श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय

संस्कृतविभागः

शास्त्री - व्याकरणम्

फलितांशाः (Out Comes) -

एतस्य कार्यक्रमस्य परिणामाः-

- व्याकरणस्य सर्वशास्त्रमुखस्थानीयत्वात् सर्वशास्त्रप्रवेशार्थं सुगमता।
- साधुशब्दज्ञानेन भाषासौष्ठवः।
- भाषान्तरशिक्षणे सामर्थ्यावाप्तिः।
- वर्णपदवाक्यानामुचितसंनिवेशसामर्थ्यम्।
- काव्यनाटकादिनिर्माणाय शब्दकोशेऽधिकारः।
- वेदपुराणपारायणदक्षतया अदृष्टप्राप्तिः।
- वाङ्गलापनोदनम्।
- स्वरतन्त्रीणां स्वरमात्रादिज्ञानपूर्वकोच्चारणेन समुचितविकासः।
- भाषाविज्ञानरहस्यावबोधाय विवेकोपलब्धिः ।
- स्नातकैः प्राप्तुं शक्यानाम् उद्योगावकाशानामवसरः।
- विविधप्रतियोगिपरीक्षासु संस्कृतविषयमवलम्ब्य (I.A.S., R.A.S., etc.) भागार्हता।
- संस्कृतभाषायाः सम्यग्ज्ञानपूर्वकं प्रयोगकौशलम्।
- शिक्षाशास्त्रिकार्यक्रमे प्रवेशार्हता।
- पाणिनीयसूत्राणां तर्कसङ्गतां सूत्रशैलीं च ज्ञात्वा सङ्गणकस्य सम्यग्ज्ञानपुरस्सरं नवाचारकुशलता।
- सैन्यवर्ग पण्डितपदलाभः।
- पारम्परिकस्नातकोत्तरकक्षायां प्रवेशार्हता।
- आधुनिकधारायां संस्कृत एम. ए. कृते प्रवेशार्हता।
- भारतीयसेनायां धर्मगुरुपदे नियोगावसरः।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- गंभीरशास्त्रीपज्ञानेन व्यक्तित्वविकासः।
- धारणाशक्तेः विकासेन भौतिकजीवने साफल्यम्।
- स्नातकोत्तरपाठ्यक्रममधिगन्तुं समुचितसामर्थ्यम्।
- शास्त्रान्तरेषु (काव्यादौ) समुचितप्रवेशेन नैतिकचारित्रिकविकासः।
- प्रगतसंस्कृतज्ञानेन आगामिनः समकालिकस्य चाह्वानस्य कृते सामर्थ्यम्।
- ई-संस्कृत, संस्कृतपोर्टल इत्यादीनां संसाधने निःसन्दिग्धप्रवृत्तिः ।
- व्याकरणशास्त्रस्य सामान्यज्ञानमधीत्य प्राप्त्यर्थमवसरः। विशिष्टव्याकरणशास्त्रतत्त्वस्य।
- महाभाष्यस्य द्वयोः आह्निकयोः सम्यक्तया ज्ञानं प्राप्य महाभाष्यस्य तत्त्वमवगन्तुं क्षमता।
- स्नातकोत्तरकक्षायामध्येतुं सुदृढं पूर्वज्ञानम्।
- शास्त्रिव्याकरणे पूर्वोक्तस्य फलितांशस्य सकलस्य प्राप्तिः।

शास्त्री व्याकरणम्

विशेषफलितांशः (PSO)-

एतस्य कार्यक्रमस्य परिणामाः-

- व्याकरणस्य सर्वशास्त्रमुखस्थानीयत्वात् सर्वशास्त्रप्रवेशार्थं सुगमता ।
- छात्राः सर्वेषां साधुशब्दानां ज्ञानं प्राप्य व्यवहारे प्रयोगं कर्तुं प्रभविष्यन्ति ।
- साधुशब्दज्ञानेन भाषासौष्ठवं भविष्यति।
- कार्यक्रमेऽस्मिन् छात्राणां यथाशास्त्रं सन्धि-समास-कारक-कृत्तद्धितादिप्रत्ययज्ञानं भविष्यति ।
- स्नातकोत्तरकक्षायामध्येतुं छात्राणां सुदृढं पूर्वज्ञानं भवति ।
- विविधप्रतियोगिपरीक्षासु संस्कृतविषयमवलम्ब्य (1.A.S., R.A.S. etc.) भागार्हाः भविष्यन्ति।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- स्नातकैः प्राप्तुं शक्यानाम् उद्योगावकाशानामुपलब्धिः।
- शिक्षाशास्त्रिकार्यक्रमे प्रवेशार्हता।
- पाणिनीयसूत्राणां तर्कसंगतां सूत्रशैलीं च ज्ञात्वा संगणकं सम्यक् जानन् नवाचारं कर्तुं शक्नुवन्ति।
- भारतीयसेनायाः धर्मगुरूपदे नियोगं लब्धुं शक्नुवन्ति।
- प्रतिष्ठाकार्यक्रमे व्याकरणशास्त्रस्य व्याकरणशास्त्रतत्त्वं साक्षात्कुर्वन्ति। सामान्यज्ञानमधीत्य विशिष्टमपि
- व्याकरणशास्त्रज्ञानेन सह अन्येषामपि शास्त्राणां सामान्यज्ञानं प्राप्नुवन्ति। 3. सन्धि-कारक-समास-प्रत्ययादिप्रकरणैः साधुशब्दानां ज्ञानं प्राप्य सम्भाषितुं सामर्थ्यम्।।
- स्नातकोत्तरकक्षायामध्येतुं छात्राणां सुदृढ पूर्वज्ञानं भवति।
- महाभाष्यस्य द्वयोः आह्निकयोः सम्यक्तया ज्ञानं प्राप्य महाभाष्यस्य तत्त्वमवगन्तुं सामर्थ्यम्।
- स्नातकानां कृते उपलब्धानाम् उद्योगानां प्राप्त्यर्थं सामर्थ्यम्।

आचार्यः - व्याकरणम्

फलितांशाः (Out Comes) -

एतस्य कार्यक्रमस्य परिणामाः-

- व्याकरणशास्त्रीयपरम्परायाः ज्ञानेन ताम्अग्रेसारयितुं सामर्थ्यावाप्तिः।
- वैदिकवाक्यालोडनाय बौद्धिकविकासः।
- स्मृतिपुराणादीनामालोचनसामर्थ्यम्।
- यू.जी.सी. परीक्षाकृते अर्हता, साफल्यसम्भावना च।
- कनिष्ठ-वरिष्ठाध्येतावृत्तिलाभः।
- महाविद्यालये, विश्वविद्यालये चाध्यापकत्वेन अवसरः।

अचिन्त्य

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- शोधप्रतिष्ठानेषु गवेषणाय अवसरः।
- प्रिण्टमीडिया-इलेक्ट्रोनिकमीडियाकृते अधिकृतपाठ्यक्रमे प्रवेशार्हता।
- सामाजिक-आर्थिक-राष्ट्रियादिस्थितिज्ञानेन 11. पाणिनि-पतञ्जलिकालिकेन तत्तदुत्तरदायित्वं निर्वोढुं प्रवृत्तिः।
- शास्त्रान्तरे समीक्षणसामर्थ्यम्।
- विद्यावारिधि (Ph.D.) कृते प्रवेशार्हता।
- वैयाकरणसिद्धान्तनिरूपणाध्यनेन निर्णयक्षमताया विकासः।
- स्वकीये पारिवारिके, सामाजिके च जीवने वाक्पाटवेन सामञ्जस्यं स्थापयितुं व्यक्तित्वविकासः।
- पाश्चात्यैः कृतस्य शास्त्रीयापव्याख्यानस्य खण्डनं कर्तुं वस्तुतत्त्वञ्च पुरस्कर्तुं सामर्थ्यलाभः।
- शास्त्रव्यवहारयोः समन्वयस्थापने प्रतिभाविकासः।
- किञ्चित्प्रशिक्षणमवाप्य विद्यालये जीविकावसरः।
- वैदेशिकसंस्कृतक्रियाकलापे वृत्तिलाभावसरः।
- शास्त्रि-शास्त्रिप्रतिष्ठाखण्डे उक्तस्य फलितांशस्य च लाभः।

आचार्यः व्याकरणम्

विशेषफलितांशः (PSO)-

एतस्य कार्यक्रमस्य परिणामाः-

- पाणिनीयव्याकरणशास्त्रस्य दर्शनत्वमधिगन्तुं सामर्थ्यम्।
- पाणिनीयव्याकरणस्य परिष्कारशैल्याः अवबोधः।
- पाणिनीयव्याकरणेन सह अन्यव्याकरणस्य तुलनात्मकं चिन्तनं कर्तुं सामर्थ्यम्।
- पाणिनिव्याकरणसम्बद्धान्यशास्त्रेषु शोधकार्ययोग्यता।
- व्याकरणशास्त्रे नूतनतत्त्वान्वेषणयोग्यता।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- पाणिनियाकरणमादाय विविधासु अर्हतापरीक्षासु (NET, JRF, SET etc.
- साफल्ययोग्यता ।
- विद्यालयस्तरे अध्यापनयोग्यता।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Digamber Jain Acharya Sanskrit College, Sanganer
Shastri computer

Learning Outcomes:

- Ability to apply knowledge of mathematics, science, engineering, computing to solve complex problems.
- Ability to identify, analyse and solve complex software and hardware engineering problems.
- Ability to design, implement and evaluate various computer based systems to meet the needs of the society by considering public health, safety, cultural, societal and environmental issues.
- Ability to design, conduct experiments and interpret data.
- Ability to use techniques, skills and modern engineering and IT tools to various relevant engineering practices.
- Ability to examine and understand the impact of societal, health, safety, legal and cultural concerns at local, national and international levels relevant to engineering practices,
- Ability to recognize the sustainability and environmental impact of computer-based engineering solutions.
- Ability to follow prescribed norms, responsibilities and ethics in engineering practices.
- Ability to work effectively as an individual and in a team.
- Ability to communicate effectively through oral, written and pictorial means with the engineering community and the society at large.
- Ability to recognize the need for and to engage in life-long learning.
- Ability to understand and apply engineering & management principles in executing projects.

Program Specific Outcomes:

- An ability to design and develop hardware and software in emerging technology environments like cloud computing embedded products and real-time systems.
- An ability to work in multidisciplinary teams in small and large scale projects by utilising modern software engineering tools and emerging technologies.
- To develop complex products for the societal and engineering needs with skills to communicate
- effectively in group discussions and report writing.

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Programe outcome and Programe specific outcomes

Digamber Jain Acharya Sanskrit College, Sanganer
Shastri computer

Learning Outcomes:

- Ability to apply knowledge of mathematics, science, engineering, computing to solve complex problems.
- Ability to identify, analyse and solve complex software and hardware engineering problems.
- Ability to design, implement and evaluate various computer based systems to meet the needs of the society by considering public health, safety, cultural, societal and environmental issues.
- Ability to design, conduct experiments and interpret data.
- Ability to use techniques, skills and modern engineering and IT tools to various relevant engineering practices.
- Ability to examine and understand the impact of societal, health, safety, legal and cultural concerns at local, national and international levels relevant to engineering practices,
- Ability to recognize the sustainability and environmental impact of computer-based engineering solutions.
- Ability to follow prescribed norms, responsibilities and ethics in engineering practices.
- Ability to work effectively as an individual and in a team.
- Ability to communicate effectively through oral, written and pictorial means with the engineering community and the society at large.
- Ability to recognize the need for and to engage in life-long learning.
- Ability to understand and apply engineering & management principles in executing projects.

Program Specific Outcomes:

- An ability to design and develop hardware and software in emerging technology environments like cloud computing embedded products and real-time systems.
- An ability to work in multidisciplinary teams in small and large scale projects by utilising modern software engineering tools and emerging technologies.
- To develop complex products for the societal and engineering needs with skills to communicate
- effectively in group discussions and report writing.

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- पाण्डुलिपीनां पठन-पाठने दक्षाः भवन्ति यतः शोधकार्येषु प्रवृत्तास्ते विद्यावन्तो भवन्ति। * उच्चशिक्षाक्षेत्रे शिक्षकवृत्तिषु अधिकारिणः सन्तस्ते बहवोऽवसराः लभन्ते।
- शास्त्रिपाठ्यक्रमोत्तीर्णछात्राणां कृते स्वीकृताः फलितांशाः प्रतिष्ठापाठ्यक्रमाध्येत, णां कृतेऽपि सुलभाः।
- जैनदर्शनस्य आधारभूतसिद्धान्तानां ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य तत्त्वमीमांसायाः ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य ज्ञानमीमांसायाः ज्ञानं भवति ।
- जैनदर्शनस्य आचारमीमांसायाः ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य न्यायव्यवस्थायाः परिचयं भवति।
- जैनदर्शनस्य कर्म-कर्मफलव्यवस्थायाः ज्ञानं 'भवति।

शास्त्री- जैनदर्शनम्

Programme Specific Outcome

विशेषफलितांशः (PSO)-

एतस्य कार्यक्रमस्य परिणामाः-

- जैनदर्शनस्य परिचयः भवति।
- जैनदर्शनस्य आधारभूतसिद्धान्तानां ज्ञानं भवति।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- जैनदर्शनस्य तत्त्वमीमांसायाः ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य ज्ञानमीमांसायाः ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य आचारमीमांसायाः ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य न्यायव्यवस्थायाः परिचयं भवति।
- • जैनदर्शनस्य कर्म कर्मफलव्यवस्थायाः ज्ञानं भवति।

आचार्य - जैनदर्शनम्

फलितांशाः (Outcomes)-

- अधीतविषयाः छात्राः तत्त्वं निर्णेतुं शक्नुवन्ति यतो यथार्थाऽयथार्थबोधेन तेषां जीवनं नैतिकं हितसम्पादकञ्च भवति ।
- अन्तःशास्त्रीयविषयाणां सम्यगध्ययनेन तेषां प्रवृतिः गम्भीरा भवति। यतो वै जायते व्यक्तित्वविकासः सर्वेभ्यः सौख्यप्रदः।
- अद्यतनविकासमभिलक्ष्य ततोऽधिको विकासः स्यादिति ते सक्षमाः भवन्ति ।
- स्वजीवने शास्त्रीयराद्धान्तानां मूल्यांकनं कर्तुं सक्षमाः भवन्ति। एतत्सर्व दृष्ट्या सामाजिकैः समाजोन्नतिं प्रति सन्नद्धाः भवन्ति।
- एतेषां छात्राणामभिरुचिः
- प्राशासनिकराजनैतिकदायित्वनिर्वहणापेक्षया अध्ययन-अध्यापनकर्म निर्वहणाय अधिकायते। संतोषवृत्तिश्च जीवने प्रबलायते यतः सुखकरं जीवनं भवति खलु आदर्शभूतम्।
- जैनदर्शनशास्त्रीयविचाराणां जीवनव्यवहारे आचरणं व्यक्तित्वविकासं करोति ।
- जैनदर्शनशास्त्रपरम्परायाः अधिगमेन सामाजिक-राजनैतिक-आर्थिक-धार्मिक क्षेत्रे च नैपुण्यं प्राप्यते।
- भारतीयदर्शनशास्त्रेषु अनुसंधानं कर्तुं योग्यता भवति।
- विश्वविद्यालयस्तरे अध्यापनस्य अर्हता भवति।
- जैनदर्शनशास्त्रस्य विशिष्टग्रन्थानां तत्त्वबोधः जायते।
- पारम्परिकदर्शनशास्त्रीयसिद्धान्तानां समीक्षणं कर्तुं सामर्थ्यविकासो भवति। * विश्वविद्यालयेषु अनुसंधानकेन्द्रेषु च विद्यावारिधिः (Ph.D) कार्यक्रमेषु प्रवेशार्हता भवति।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- नेट-जे.आर.एफ. परीक्षायां प्रवेशार्हता साफल्यं च भवति।
- जैनदर्शने स्वीकृतः आगमस्य परिचयः भवति।
- जैनदर्शने न्यायतर्कपद्धतेः अधिगमनं भवति।
- जैनदर्शनस्य अनेकान्तात्मकः शैल्याः अधिगमनं भवति ।
- जैनदर्शनस्य नय-स्याद्वाद निक्षेपादिनां प्रयोगज्ञानं भवति।
- न्यायविषयकग्रन्थानां अधिगमनं भवति।
- जैनजैनेतरसिद्धान्तानां तुलनात्मकं ज्ञानं भवति।
- जैनेतिहासस्य ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य तत्त्व-ज्ञान-आचार-प्रमाणमीमांसायाः ज्ञानं भवति।

आचार्य - जैनदर्शनम्

एतस्य कार्यक्रमस्य परिणामाः-

विशेषफलितांशः (PSO)-

- जैनदर्शने स्वीकृतः आगमस्य परिचयः भवति।
- जैनदर्शने न्यायतर्कपद्धतेः अधिगमनं भवति।
- जैनदर्शनस्य अनेकान्तात्मकः शैल्याः अधिगमनं भवति।
- जैनदर्शनस्य नव-स्याद्वाद निक्षेपादिनां प्रयोगज्ञानं भवति।
- न्यायविषयकग्रन्थानां अधिगमनं भवति।
- जैनजैनेतरसिद्धान्तानां तुलनात्मकं ज्ञानं भवति।
- जैनेतिहासस्य ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य तत्त्व-ज्ञान-आचार-प्रमाणमीमांसायाः ज्ञानं भवति।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Programe and Program specific outcomes

श्री दिगंबर जैन आचार्य महविद्यालय, सांगानेर जयपुर

संस्कृतविभागः

शास्त्री - साहित्यम्

फलितांशाः (Outcomes)

एतस्य कार्यक्रमस्य परिणामाः -

- भारतीय-संस्कृत-वाक्यस्य परिज्ञानम्
- गभीरसाहित्यज्ञानेन व्यक्तित्वस्य पूर्णविकासः
- साहित्यविद्यायाः परिज्ञानेन नैतिक-सांस्कृतिक-सामाजिक-व्यावहारिक-मूल्यबोधस्य प्राप्तिः।
- भक्तिकाव्यानां ज्ञानेन भारतीयभक्तिविधासु सामर्थ्यावप्तिः।
- प्रयोगबाहुल्यम् अधिगम्य भाषासौष्ठवस्य नैपुण्यप्राप्तिः।
- छन्दोविद्यायाः अधिगनेन श्लोकनिर्माणे दक्षता।
- काव्यानाम् पारम्परिकटीकारचनाकलासु प्रवेशार्हता।
- वेद-पुराण-दर्शन-व्याकरणादिषु विषयान्तरेषु दक्षतावर्धनम्।
- तुलनात्मक-अध्ययनाय विवेकोपलब्धिः।
- संस्कृतभाषायाः साधुज्ञानेन प्रयोगकौशलवृद्धिः।
- विविधप्रतियोगिपरीक्षासु संस्कृतविषयम् अवलम्ब्य (I.A.S. P.S.C. etc.) भागर्हता ।
- शिक्षाशास्त्रि (B.Ed.)-कार्यक्रमे प्रवेशार्हता।
- पारम्परिक-स्नातकोत्तर-कार्यक्रमे प्रवेशार्हता।
- आनुधिकधारायां संस्कृत (M.A.) कृते प्रवेशार्हता।
- भारतीयसेनावर्गे पण्डितपदलाभः।
- भारतीयसेनायां धर्मगुरुपदे नियोगवसरः।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- भारतीय-संस्कृत-वाङ्मयस्य परिज्ञानम्
- साहित्यविद्यायाः अधिगमेन नैतिकमूल्यबोधस्य अवाप्तिः।
- पद्य-गद्य-मिश्रविधायाः साहित्यविद्यायाः परिज्ञानेन सांस्कृतिक-सामाजिक-व्यावहारिक मूल्यबोधस्य प्राप्तिः ।
- दृश्यकाव्यानां रूपकाणां ज्ञानेन भारतीयकलासु सामर्थ्यावाप्तिः।
- प्रयोगबाहुल्यम् अधिगम्य भाषासौष्ठवस्य नैपुण्यप्राप्तिः।
- काव्य-नाटकादिनिर्माणाय भाषावैचित्र्येऽधिकारः।
- तुलनात्मक-अध्ययनाय विवेकोपलब्धिः।
- संस्कृतभाषायाः साधुज्ञानेन प्रयोगकौशलवृद्धिः।
- शब्दार्थबोधव्यापारादीनां प्रक्रियाज्ञानेन संगणकस्य भाषावबोधे दक्षता।
-

विशेषफलितांशाः (Specific Outcomes)

- संस्कृत-साहित्यस्य अवबोधः।
- साहित्यविद्यायाः अधिगमेन नैतिकमूल्यबोधेन व्यक्तित्वस्य विकासः।
- साहित्यविद्यायाः परिज्ञानेन नैतिक-सांस्कृतिक-सामाजिक-व्यावहारिक-मूल्यबोधस्य प्राप्तिः।
- साहित्यज्ञानेन भारतीयकलासु सामर्थ्यावाप्तिः ।
- प्रयोगबाहुल्यम् अधिगम्य भाषासौष्ठवस्य नैपुण्यप्राप्तिः।
- शास्त्रान्तरेषु वेद-पुराण-दर्शन-व्याकरणादिषु विषयान्तरेषु दक्षतावर्धनम्।
- संस्कृतभाषायाः साधुज्ञानेन प्रयोगकौशलवृद्धिः।
- साहित्यज्ञानेन व्यक्तित्वस्य पूर्णविकासः।
- साहित्यसंसारस्य परिज्ञानेन नैतिक-सांस्कृतिक-सामाजिक-व्यावहारिक मूल्यबोधस्य प्राप्तिः।
- भक्तिकाव्य-भक्तिशास्त्र-ज्ञानेन त्यागपूर्णभक्तिभावविधासु जीवनयात्रा निर्वाह सामर्थ्यावाप्तिः।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- छन्दोविद्यायाः अधिगमेन श्लोकानां गायने पठने पाउने निर्माणे च दक्षता।
- साहित्यटीकारचनाकलासु प्रवेशार्हता।
- वेद-पुराण-दर्शन-व्याकरणादिषु विषयान्तरेषु दक्षतावर्धनम्।
- तुलनात्मक-अध्ययनाय विवेकोपलब्धिः।

आचार्यः - साहित्यम्

फलितांशाः (Outcomes)

- संस्कृत-साहित्यस्य परिज्ञानम्।
- साहित्यशास्त्रपरम्पराविकासयात्राबोधावाप्तिः ।
- पद्य-गद्य-मिश्रविधायाः साहित्यविद्यायाः परिज्ञानेन नैतिक-सांस्कृतिक-सामाजिक-व्यावहारिक- मूल्यबोधस्य प्राप्तिः।
- दृश्यकाव्यानां रूपकाणां ज्ञानेन भारतीयकलासु सामर्थ्यावाप्तिः।
- प्रयोगबाहुल्यम् अधिगम्य भाषासौष्ठवस्य नैपुण्यप्राप्तिः।
- काव्य-नाटकादिनिर्माणाय भाषावैचित्र्ये ऽधिकारः ।
- वेद-पुराण-दर्शन-व्याकरणादिषु विषयान्तरेषु दक्षतावर्धनम्।
- तुलनात्मक-अध्ययनाय विवेकोपलब्धिः।
- संस्कृतभाषायाः साधुज्ञानेन प्रयोगकौशलवृद्धिः ।
- शब्दार्थबोधव्यापारादीनां प्रक्रियाज्ञानेन संगणकस्य भाषावबोधे दक्षता।
- यूजीसी परीक्षाकृते अर्हता ।
- कनिष्ठ-वरिष्ठ-अध्येतावृत्ति (JRF/SRF)- लाभः।
- विद्यावारिधि (Ph.D.) कृते प्रवेशार्हता।
- महाविद्यालये विश्वविद्यालये च अध्यापकत्वे अवसरः।
- शोधप्रतिष्ठानेषु गवेषणाय अवसरप्राप्तिः।
- शास्त्रान्तरेषु समीक्षणकलाविकासः।
- तर्कशक्त्या शास्त्रोक्तसिद्धान्तानां खण्डन-मण्डनकौशलविकासः।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- शास्त्र-व्यवहारयोः समन्वयस्थापने प्रतिभाविकासः।
- वैदेशिकसंस्कृतकार्यक्रमेषु वृत्तिलाभावसरः।
- शास्त्रि-शास्त्रिप्रतिष्ठा-कार्यक्रमे उक्तस्य फलितांशस्य च लाभः।
- साहित्य-साहित्यशास्त्राणां गभीरज्ञानेन व्यक्तित्वस्य पूर्णविकासः।

आचार्यः - साहित्यम्

विशेषफलितांशाः (PSO)

- संस्कृत-साहित्य-रचना-संसारस्य अधिगमः।
- सुदृढव्यापक-साहित्यशास्त्रपरम्परायाः बोधः।
- साहित्यकृतीनां परिज्ञानेन नैतिक-सांस्कृतिक-सामाजिक-व्यावहारिक-मूल्यबोधस्य प्राप्तिः।
- साहित्यशास्त्र-काव्यानां ज्ञानेन भारतीयकलासु सामर्थ्यावाप्तिः।
- साहित्येषु प्रयोगम् अधिगम्य भाषासौष्ठवस्य नैपुण्यप्राप्तिः।
- श्लेकादिनिर्माणाय भाषावैचित्र्ये ऽधिकारः।
- नानासाहित्यविषयेषु गवेषणाय अर्हतालब्धिः।
- तुलनात्मक-अध्ययनाय विवेकोपलब्धिः।
- साहित्यस्य साधुज्ञानेन प्रयोगकौशलवृद्धिः।
- शब्दार्थबोधव्यापारादीनां प्रक्रियाज्ञानेन संगणकस्य भाषावबोधे दक्षता।
- शाखान्तरेषु समीक्षणकलाविकासः।
- शास्त्रोक्तसिद्धान्तानां खण्डन-मण्डनकौशलविकासः।
- शास्त्र-व्यवहारयोः समन्वयस्थापने प्रतिभाविकासः।
- काव्यानां साहित्यशास्त्राणां गभीरज्ञानेन व्यक्तित्वस्य पूर्णविकासः।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Programe and Programe spicific outcomes

SHASTRI ENGLISH LITERATURE

PROGRAM OUTCOME:-

- History of English Literature, and Philology: Students will be able to understand the range, significance and scope of English Literature and the growth and evolution of the Language.

- Poetry from Romantic Revival to Modern Age : A holistic development of an understanding of English Poetry of the 19th and 20th Centuries, and acquisition of rudiments of Rhetoric and Prosody.

- Drama of the 16th, 17th and 18th Centuries: Close reading of some specific texts. enable students to examine the themes and structures and scope of Elizabethan drama and Anti- sentimental comedy.

- Novel, Essay and Short Stories: Advancement of their acquaintance with fiction and non- fiction of writers from the Jacobean period to the 20th Century.

- Poetry from the Elizabeth Age to the Neoclassical Period: Understanding of antiquated vocabulary and structures and capability to appreciate the work of great writers of the

- 16th to the 18th centuries.
- Novel, Essay and Writing: Critical engagement with fiction and non-fiction of writers from the Victorian period to the 20th Century, and learn the relevant literary terms.

- Drama and Literary Types: A critical understanding of social and cultural contexts through

- The study of 20th Century drama and also learn to distinguish the features of specific literary genres.

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

PROGRAM SPECIFIC OUTCOMES:-

- Literary Acumen: Students will get a comprehensive idea of English Literature as a whole. They will also be able to judge literary quality of any literary text and to find connections and continuities of the past and present as well as identify disjuncture in these traditions.

- Cultural Integration: Students will be aware of the importance of the coexistence of different cultural perspectives and be tolerant to views different from their own.

- Academic Writing: Skills of interpretation, analysis, appreciation of literature as well as writing and presentation skills that would eventually help in careers like journalism and media, publishing, research and teaching will be inculcated in the students.

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Programe and Programe specific outcomes

SHASTRI (HINDI LITERATURE)

Program Outcome:-

- Consciousness about the issues related to women: The students got scope to gain knowledge and share their ideas about the forms of exploitation faced by women in the feudalistic system and also learned about its long drawn effects in society, through the lectures followed by group discussion sessions on women issues, held in the department.

- Relation between stories and society: The student gained knowledge about the relation between the socio cultural condition of a society and the short stories through the guest lectures organised on 'Hindi Kahani Ki Vikas Yatra', where the history of development of Hindi short stories was discussed in relation with the socio cultural impact registered in Hindi stories in different period

- Concept of various forms of prose: Students gained knowledge about the various forms of prose like 'Rekhachitra, Nibandh, Sansmaran, Vyangya, Bhashan, Natak, Upanyas from the guest lecture organised on 'Hindi Ki Vividh Gadya Vidhayen'.

- Knowledge about the reality of the middle class: The writers like Premchand, Nagarjun made an effort to highlight the mentality of the middle class by depicting the actions and behaviour of the people of the middle class in their writings. The students got scope to gain knowledge about the reality of the middle class expressed in the writings of Premchand through lectures followed by group discussion sessions.

- Cultural consciousnesses and the concept of travelogue: The students gained knowledge about the concept of travelogue and realised the role played by cultural consciousness in writing travelogues, through the lectures organised on the travelogue of Amrit Lal Bengar..

- PO: 6 Art of analysing 'Sanskritik and Lalit Nibandh Kala: 'Lalit and Sanskritik Nidandh are considered to be such art forms which are difficult to understand due to the symbols used by the writers to express the deeper realities in their writings. The Students gained knowledge to analyse these art forms through the guest lectures organised on the essays like 'Kutaj' and 'Mere Ram Ki Mukut Bheeg Raha hai".

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- Environmental consciousness: The students gained knowledge about the concept of 'Paryavaran' and its role in making human life healthy, by paper presentation and group discussion sessions on 'Paryavaran Sanrakshan' organised in vernacular Hindi class.
- Scientific consciousness: Students gained knowledge about this reality that how the
- outlook of people towards 'Dhumketu' has changed with time and how the new inventions
- and discoveries brings new light to the world, by the paper presentation and group discussion
- sessions on 'Dhumketu organised in vernacular Hindi class.

B.A. HINDI LITERATURE

PROGRAM OUTCOME:-

- Understanding the relation between society and literature and analyse the role played
- by Hindi literature in the past and present.
- Understanding the strategy of converting worship into the movement of struggle for
- cultural freedom.
- Developing skill of writing official letters in functional Hindi.
- Developing philosophy of life inspiring by the vision of eminent writers.
- Identifying the nature and character of a person through his actions.
- Gaining socio-cultural consciousness.
- Exploring, analysing and enriching self knowledge.

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Course outcomes

शास्त्री-प्रथमवर्षम्

प्रथमपत्रम् व्याकरणम्

पाठ्यक्रमनिष्पत्तयः

- षट्सु सत्राद्धेषु विभक्तः अयं पाठ्यक्रमः अस्ति। तत्र शास्त्रिप्रथमवर्षस्य प्रथमसत्रार्द्ध प्रथमपत्ररूपेण लघुसिद्धान्तकौमुदी, तर्कभाषा च द्वे पुस्तके अनिवार्यपत्रत्वेन वर्तेते। तत्र लघुसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थः आधुनिक धारागतच्छात्राणां कृते निर्धारितः वर्तते। तर्क भाषाग्रन्थश्च परम्पराधारागतच्छात्राणां कृते निर्धारितः वर्तते। तत्र लघुसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थस्य (प्रथमद्वितीयसत्रार्द्धयोः) अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति। (लघुसिद्धान्तकौमुदी) पञ्चसन्धिप्रकरणं यावत्)
- पाणिनीयव्याकरणे प्रवेशः।
- माहेश्वरसूत्राणां ज्ञानं प्रत्याहार निर्माणावगमः।
- पाणिनीयव्याकरणसम्बन्धिपारिभाषिकशब्दानां (संज्ञासूत्राणाम्) बोधः ।
- वर्णानां शुद्धोच्चारणविज्ञानम्, उच्चारणस्थानप्रयनयोः विवेकः।
- सन्धिस्वरूपज्ञानम् ।
- अच्सन्धिज्ञानम्, तत्प्रयोगश्च ।
- हल्सन्धिज्ञानम्, तत्प्रयोगश्च ।
- विसर्गसन्धिज्ञानम्, तत्प्रयोगश्च।
- संस्कृतभाषायां सन्धियुक्तपदानां ज्ञानपूर्वकः प्रयोगः ।
- स्त्रीप्रत्ययान्तशब्दान् विज्ञाय संस्कृतभाषायां तेषां प्रयोगः ।
- समासशब्दान् विज्ञाय संस्कृतभाषायां तेषां प्रयोगः ।

शास्त्री-प्रथमवर्षम्

द्वितीयपत्रम् - आंग्लभाषा व्याकरणम्

पाठ्यक्रमनिष्पत्तयः

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- The students get acquainted with the kind of English they would be expected to use at the place their work, when they join job after completion of graduation.
- The students learn middle level rules of English Grammar.
- Students refer to dictionary and study the correct stress, right accent and right intonation. to ask questions, make requests or to make command.
- Students perform various speaking and writing tasks, such as roleplays, debates, group discussions apart from the use of correct spelling, punctuation and the ability to transfer information in the writing tasks.

शास्त्री प्रथम वर्ष

तृतीयपत्रम् - हिन्दी मध्यकालीन हिन्दी काव्य

- छात्र हिन्दी साहित्य के कालक्रम उनकी परिस्थितियों और विशेषताओं से परिचित होंगे

राष्ट्री भाग 1

- हिन्दी साहित्य के आदिकालीन एवं मध्यकालीन साहित्यकारों से अवगत होंगे।
- हिन्दी व्याकरण का ज्ञान होगा।
- डिजिटलाइजेशन का ज्ञान प्राप्त करेंगे।
- विभिन्न विषयों पर संवाद लेखन, चर्चा एवं परिचयात्मक टिप्पणी लेखन का अभ्यास करेंगे।

राष्ट्री भाग - 2

कहानी एवं एकांकी

- कहानी एवं एकांकी के आरम्भ, विकास एवं उनके संघटक तत्वों का ज्ञान प्राप्त करेंगे।
- कहानी एवं एकांकी में क्या अन्तर है, समझेंगे
- प्रमुख कहानीकारों की कहानी कला एवं उनके जीवन के बारे में जानेंगे।
- कहानियों का समाज के लिए प्रदेय क्या है इससे अवगत होंगे।
- लिंग वचन और कारक की भाषा में क्या भूमिका है इसे समझेंगे और भाषा का उसकी मानकता के साथ प्रयोग करेंगे।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

* वर्तमान में विभिन्न विषयों में सर्तकता का व्यवहार सीखेंगे।

शास्त्री-प्रथमवर्षम्

चतुर्थपत्रम्-

(1) ENGLISH LITERATURE

BOOK - The Society & Individual

* These units deal with literatures from the perspective caste & class. Learners thus will have a broad perspective on the writings in this genre.
* These two units deal with literatures from the perspective of gender. Thus it enables learners to acquire a glimpse on literature from the perspective of gender issues.
* These two units deal with literatures from the perspective of race. Thus it enables learners to acquire a glimpse on literature from the perspective of racial issues.
* These three units deal with literatures from the perspective of violence & war. Thus it enables learners to acquire a glimpse on literature which portray the issue of war and its evil consequences.
* These three units will provide learners the knowledge of post- modern world literature and various issues in the literary world.

(2) हिन्दी साहित्य :-

साहित्य केवल आनन्द प्रदान नहीं करता बल्कि वह हमें हमारी सभ्यता संस्कृति, समाज और इतिहास से जोड़ता है। केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय में शास्त्री स्तर पर हिन्दी साहित्य का जो पाठ्यक्रम पढ़ाया जाता है उसके मूल में यही उद्देश्य है।

हिन्दी काव्य (संवत् 1350-1950 तक)

* भक्तिकाल तथा रीतिकाल के प्रमुख कवियों- कबीरदास, सूरदास, तुलसीदास, बिहारी तथा रहीम का काव्य पढ़ाया जाता है। विशेष रूप से रामचरितमानस का एक अंश पढ़ाया जाता है. जिससे छात्र भक्ति काव्य के लालित्य और मधुरता से परिचित हो सकें। मानस के अंश को पढ़कर ही उसके नैतिक मूल्यों को समझ सकेंगे।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- छायावाद तथा प्रगतिवाद के प्रमुख कवि जयशंकर प्रसाद, सूर्यकान्त त्रिपाठी निराला, नागार्जुन, त्रिलोचन आदि की कविताओं को पढ़ाया जाता है जिससे छात्र कविता के बदलते हुए स्वरूप को समझ पाएँगे।
- प्रयोगवाद तथा नई कविता ने हिन्दी कविता में नई भाषा, नये मुहावरे, नये प्रयोग को जन्म दिया है। इसलिए प्रयोगवाद तथा नई कविता की कुछ कविताओं को पढ़कर उस नवीनता से परिचित हो पाएँगे।
- इस सत्र में समकालीन कविता के मुख्य कवि भवानी प्रसाद मिश्र तथा सर्वेश्वर दयाल सक्सेना की कुछ कविताओं को इसलिए पढ़ाया जाता है, जिससे छात्र साहित्य की नवीनता को समझ पाएँगे।

हिन्दी साहित्य का इतिहासः एक परिचय

- आदिकाल तथा मध्यकाल की ऐतिहासिक पृष्टभूमि, भक्ति के प्रकार संप्रदाय तथा निर्गुण सगुण भक्ति के स्वरूप में अंतर पढ़ाया जाएगा।
- इस पत्र के माध्यम से छात्र हिन्दी काव्य चेतना तथा आधुनिक काल के सभी काव्यान्दोलनों (छायावाद, प्रगतिवाद, प्रयोगवाद, नई कविता तथा समकालीन कविता) की पृष्टभूमि, विशेषताओं, परिवर्तन के कारणों आदि को विस्तार से जान सकेंगे।
- इसमें सृजनात्मक लेखन कैसे की जाए इसे भी सीख और समझ पाएँगे।
- इसी पत्र में मोहन राकेश द्वारा लिखित नाटक आषाढ़ के एक दिन पढ़ाया जाएगा, जिससे छात्र नाट्य कला को समझ सकेंगे।
- संस्कृत साहित्य में नाटक की एक लंबी परंपरा है और यह नाटक कालीदास के जीवन पर केन्द्रित है। इसे पढ़कर प्राचीनता के साथ-साथ आधुनिक भाव बोध की समझ को प्राप्त कर पाएँगे।

शास्त्रीप्रथमवर्षम्

पञ्चमपत्रम्

(1) जैनदर्शनम्

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

पाठचक्रमनिष्पत्तयः

(पुरुषार्थसिद्धयुपायः)

- शारित्रप्रथमवर्षे प्रथमसत्रार्यें पञ्चमपत्ररूपेण पुरुषार्थसिद्धयुपायः ग्रन्थः निर्धारितः वर्तते । तत्र अस्य ग्रन्यस्य श्लोकसंख्या 1-174 पर्यन्तं पाठ्यक्रमे निर्धारिता वर्तते।
- अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति-
- जैनश्रावकाचारस्य ज्ञानं वर्धते।
- पंचाणुव्रतानां ज्ञानं भवति।
- गुणव्रतशिक्षाव्रतानां ज्ञानं भवति।
- सल्लेखना-मरणविषयकज्ञानं वर्थते।
- व्रतानां अतिचाराणां संज्ञानमपि भवति।

(द्रव्यसंग्रहः)

- शास्त्रिप्रथमवर्षे द्वितीयसत्राद्धे पञ्चमपत्ररूपेण द्रव्यसंग्रहः ग्रन्थः निर्धारितः वर्तते। तत्र अयं ग्रन्थः सम्पूर्णः पाठ्चक्रमे निर्धारिता वर्तते।
- अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति।
- जैनदर्शने मान्यद्रव्यस्वरूपस्य ज्ञानं वर्धते।
- द्रव्यस्य भेदप्रभेदानां ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शने स्वीकृततत्स्वस्य ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शने मान्यपंचपरमेष्टीस्वरूपस्यज्ञानं वर्धते।
- ध्यानस्य स्वरूपस्य ज्ञानं भवति।

(2) व्याकरणम्

पाठ्यक्रमनिष्पत्तयः

(वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी)

शास्त्रिप्रथमवर्षे पञ्चमपत्ररूपेण वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थः निर्धारितः वर्तते। तत्र प्रथमसत्राद्धे अस्य ग्रन्थस्य स्त्रीप्रत्ययकारकप्रकरणे पाठ्यक्रमत्वेन निर्धारिते स्तः ।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

स्त्रीप्रत्ययप्रकरणे स्त्रीप्रत्ययान्तशब्दानां ज्ञानं कृत्वा संस्कृतभाषायां तेषां प्रयोगः कर्तुं शक्यते । एवञ्च कर्त्रादिषण्णां कारकाणां प्रथमादिसप्तानाविभक्तीनां च ज्ञानं कृत्वा तेषां प्रयोगः अपि कर्तुं शक्यते। तथा च द्वितीयसत्राद्धे अपि अयमेव ग्रन्थः पञ्चमपत्ररूपेण पाठ्यक्रमे निर्धारितः अस्ति। तत्र द्वितीयसत्रार्द्ध अस्य वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थस्य द्वन्द्वसमासप्रकरणात् अपत्याधिकारान्तं यावत् यानि प्रकरणानि सन्ति तेषां ज्ञानं कर्तुं शक्यते । अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति ।

- टाबादिस्त्रीप्रत्ययान् विज्ञाय तेषां प्रयोगश्च ।
- कर्त्रादिषण्णां कारकाणां प्रथमादिसप्तानां विभक्तीनां ज्ञानं प्रयोगश्च ।
- द्वन्द्वसमासं विज्ञाय तस्य प्रयोगश्च ।
- समासान्तसमासाश्रयप्रत्ययान् विज्ञाय तेषां संस्कृतभाषायां प्रयोगः ।
- अपत्यार्थकप्रत्ययान् विज्ञाय तेषां संस्कृतभाषायां प्रयोगश्च ।
- छात्राः पत्रममूमधीत्य शास्त्रान्तरम्, दर्शनान्तरम् वेदं च अध्येतुं समर्थाः भवितुमर्हन्ति ।

(3) साहित्यम्

पाठ्यक्रमनिष्पत्तयः

साहित्यदर्पणः (प्रथम-दशमपरिच्छेदौ)

- इदं पत्रमधीत्यच्छात्रा विश्वनाथानुसारेण
- काव्यस्य प्रयोजनं स्वरूपं च जानीयुः ।
- मम्मटादिकाव्यलक्षणानां समालोचनस्य ज्ञानेन समालोचने समर्था भवेयुः ।
- शब्दालङ्काराणां भेदैः सह ज्ञाने व्याख्याने बोधने च शक्ताः स्युः ।
- अर्थालङ्काराणां भेदैः सह ज्ञाने व्याख्याने बोधने च निपुणाः स्युः ।
- सालङ्कारस्य सत्काव्यस्य लेखने पाण्डुलिपेः सम्पादने च कुशलाः स्युः ।

शास्त्रीप्रथमवर्षम्

षष्ठपत्रम्

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

(1) जैनदर्शनम्

पाठचक्रमनिष्पत्तयः

(न्यायदीपिका)

- शास्त्रिप्रथमवर्षे प्रथमसत्रार्ये षष्ठपत्ररूपेण न्यायदीपिकाग्रन्यः निर्धारितः वर्तते। तन्त्र अस्य ग्रन्वस्य प्रथम-द्वितीयप्रकाशौ पाठ्यक्रमे निर्धारितौ वर्तते।
- अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति-
- जैनन्यायस्य प्रारंभिकज्ञानं वर्थते।
- न्यायशास्त्रस्य वर्णनशैल्याः ज्ञानं भवति।
- प्रमाणसामान्यस्य ज्ञानं 'भवति।
- प्रमाणस्य भेदप्रभेदानां ज्ञानं भवति।
- प्रत्यक्षप्रमाणस्य स्वरूपज्ञानं भवति।
- शास्त्रिप्रथमवर्षे द्वितीयसत्रार्द्ध षष्ठपत्ररूपेण न्यायदीपिकाग्रन्थः निर्धारितः वर्तते। तत्र अस्य ग्रन्थस्य तृतीयप्रकाशः पाठ्यक्रमे निर्धारितः वर्तते।
- अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति-
- जैनन्यायस्य ज्ञानं वर्धते।
- न्यायशास्त्रस्य वर्णनशैल्याः ज्ञानं भवति।
- जैनेतरन्यायशास्त्रस्य वर्णनशैल्याः ज्ञानं भवति।
- परोक्षप्रमाणस्य ज्ञानं भवति।
- परोक्षप्रमाणस्य भेदप्रभेदानां ज्ञानं भवति।

(2) व्याकरणम्

पाठचक्रमनिष्पत्तयः

(वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी)

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- शास्त्रिप्रथमवर्षे षष्ठपत्ररूपेण वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थः निर्धारितः वर्तते। तत्र प्रथमसत्राद्धे अस्य ग्रन्थस्य अव्ययीभावप्रकरणात् बहुव्रीहिप्रकरणं यावत् अंशः पाठ्यक्रमे निर्धारितः वर्तते। द्वितीयसत्राद्धं च अस्यैव ग्रन्थस्य रक्ताद्यर्थप्रकरणम्, शैषिकप्रकरणम्, मत्वर्थीयप्रकरणम्, प्राग्दिशीयप्रकणं च निर्धारितम् अस्ति। अस्य पत्रस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति ।

- अव्ययीभावसमासं सम्यग् विज्ञाय संस्कृतभाषायां तस्य प्रयोगः ।
- तत्पुरुषसमासं तस्य भेदञ्च विज्ञाय संस्कृतभाषायां तस्य प्रयोगः ।
- बहुव्रीहिसमासं विज्ञाय तस्य संस्कृतभाषायां प्रयोगः ।
- छात्राः रक्ताद्यर्थशौषिक-मत्वर्थीय-प्राग्दिशीयप्रत्ययान् सम्यग् विज्ञाय तेषां संस्कृतभाषायां प्रयोगं कर्तुं शक्नुयुः ।
- पत्रमम्यधीत्य छात्राः शास्त्रान्तरम्, दर्शनान्तरम्, वेदं च अध्येतुं समर्थाः भवितुमर्हन्ति ।

(3) साहित्यम्

पाठचक्रमनिष्पत्तयः

चम्पूरामायणम् (बालकाण्डम्)

- कादाम्बरी-शुकनासोपदेशः (एवं समतिक्रामत्सु दिवसेषु राजा इत्यारभ्य निजबलस्य विश्रामहेतोः कतिपयान् दिवसान् आतिष्ठत्- इति यावत्)
- चम्पूकाव्यस्य महत्त्वं रामणीयकं चावगच्छेयुः ।
- चम्पूकाव्यरचनायाः रीतिं जानीयुः ।
- रामादीनां महापुरुषाणां चरितं ज्ञात्वा आदर्शनागरिका भवेयुः।
- अनेकानि छन्दांसि अलङ्कारांश्च परिचिनुयुः ।
- बाणभट्टगद्यसदृशगद्यलेखने प्रवृत्ता भवेयुः।
- यौवन-धन-सौन्दर्यादिषु सत्स्वपि विवेकरहिता न भवेयुः ।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड, सांगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- गुरूपदेशस्य माहात्म्यमवगत्य गुरून् आद्रियेरन् ।
- प्रशासकाः सन्तो लक्ष्म्या (धनेन) वञ्चिता न भवेयुः।
- कुशलप्रशासका भवेयुः।

शास्त्रीप्रथमवर्षम्

सप्तमपत्रम् - सङ्गणकविज्ञानम्

Syllabus: MS Office (MS-Word, Excel and PowerPoint)
Introduction to the Syllabus:

- MS Office is an important software package which contains all main software required for office maintenance. The work involving this software is also called as office automation. The knowledge about this software package is considered as main criteria in almost all areas where computer knowledge is required. At the end of this semester stadents will be able to understand following topics.

- The Students will get a brief knowledge about the usage of Microsoft Office packages like Word, Excel, and PowerPoint
- In detail study of MS Office will help the student to manage his own basic tasks like paper setting, Book. Designing, basic calculations using Excel and Slide designing.
- Now days, "Basic computer knowledge" in current world needs knowledge about MS Office, So, syllabus in this semester helps to get detailed knowledge about typing, page setting, excel formulas helps to manage basic office automation skills.
- Practices of all the concepts about Word, Excel and PowerPoint are taught using Devanagari script. So, student
- can learn Devanagari script typing, designing slides in PowerPoint. Basic information about the using of computer helps new students to update their knowledge about computer.
- Student will know data representation using charts, statisties representation and many important details which helps to solve real world problems.

Syllabus: MS Office (Microsoft Visual Foxpro)

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Introduction to the Syllabus:

- Microsoft Visual Foxpro is considered as one of the benchmark in software industry with respect to database concept. Microsoft's Visual FoxPro with its object-oriented, data-centric design and Rapid Application Development. (RAD) environment made it a good tool for creating desktop database applications. At the end of this semester students will be able to understand following topics.
- Student will get information about Database, File handling system, difference between them, Front end, Back end ete.
- Database concept is very uselial in storing and fetching large quantity of data. Also, most of data driven events. in current days are based on database. Student will get knowledge about how data is stored, accessed and manages.
- Introduction about forms deals with the environment provided to enter the data to database. In this chapter student will come to know what are different types of page elements, their technical names, their usages and their differences. These concepts are very much near to Google forms what we are using today. Report concepts will create knowledge about how different data representations can be made upon data stored in
- database. Printable details from database gives information about various reports like tickets, QR code generationetc what we use today
- Foxpro commands helps create knowledge to work in command hased working environment. Ilere, student will know how n command should be provided. What is an error, how to handle it ete., these information really needed hefore starting of learning programming languages.

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

Course outcomes

शास्त्री-द्वितीयवर्षम्

प्रथम पत्रम्

अभिज्ञानशाकुन्तलम्

इदं पत्रमधीत्यच्छात्राः:-

- पर्यावरणरक्षणाय प्रवृत्ता भवेयुः।
- स्त्रीः सम्मानयेयुः।
- पशून् पक्षिणश्च प्रति न्यायं कुर्युः।
- प्रशासकस्य कर्तव्यं बोधयेयुः।
- मर्यादा पालयेयुः।
- गान्धर्वविवाहस्य परिणामं परिचिनुयुः।
- पितरः सन्तः स्वकन्याः प्रति स्वधर्ममनुसरेयुः ।
- सन्नाट्यनिर्माणे प्रवर्तेरन्।
- तात्कालिकस्येतिहासस्य बोधने समर्था भवेयुः ।
- कालिदासस्य नाट्यनिर्माणकौशलमवगच्छेयुः।

शास्त्री द्वितीयवर्षः

द्वितीयपत्रम् आंग्लभाषा

Intermediate English Grammar

- The students get acquainted with the kind of English they would be expected to. use at the place their work, when they join joh after completion of graduation.
- The students learn middle level rules of English Grammar.

शास्त्री द्वितीयवर्षः

तृतीयपत्रम्

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

हिन्दी

राष्ट्र भाग - 3

- आधुनिक हिन्दी काव्य
- (अ) आधुनिक काल की परिस्थितियों एवं उनका साहित्य पर प्रभाव क्या पड़ा उसे जानेंगे।
- (ब) आधुनिक हिन्दी साहित्यकारों की रचनाएँ पढ़ेंगे एवं उत्तरोत्तर उत्पन्न को समझेंगे।
- 2 आधुनिक हिन्दी के कवियों एवं उनकी कविता आधारित प्रश्न निर्माण की पद्धति सीखेंगे।
- 3 हिन्दी व्याकरण में शब्द निर्माण यथा सन्धि, समास, पर्यायवाची शब्दों और विलोम शब्दों के प्रयोग एवं उनकी अर्थवत्ता को जानेंगे।
- 4 संवाद लेखन, व्याख्या, सौंदर्य प्रतिपाद्य की शैली से अवगत होंगे।

उपन्यास एवं निबन्ध

राष्ट्र भाग - 4

इकाई 1

- (अ) गद्य की महत्त्वपूर्ण विधा-निबन्ध के स्वरूप और इतिहास का परिचय प्राप्त करेंगे।
- (ब) निबन्धकारों के जीवन का परिचय प्राप्त करेंगे।
- (स) निबन्ध लेखन की पद्धति, प्रयोजन एवं भाषा को जानेंगे।
- (द) संबद्ध व्याख्या एवं निबंध आधारित प्रश्नों के निर्माण की पद्धति सीखेंगे।

इकाई 2

- (अ) उपन्यास के उदभव, विकास और उसके भेदों से परिचित होंगे।
- (ब) मुंशी प्रेमचन्द के जीवन और उनके उपन्यास (निर्मला) में निहित सामाजिक समस्या से अवगत होंगे।

इकाई 3

- (अ) निबन्धों की व्याख्या के स्तर एवं उपन्यास की व्याख्या के स्तरों से परिचित होंगे।

इकाई 4

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- (अ) हिन्दी शब्द भण्डार यथा-अनेक शब्दों के लिए एक शब्द श्रुतिसम भिन्नार्थक शब्द, अनेकार्थी शब्द, मुहावरे एवं लोकोक्तियों का ज्ञान प्राप्त करेंगे।
- (ब) संवाद लेखन, चर्चा, परिचयात्मक टिप्पणी, सौंदर्य प्रतिपाद्य एवं अशुद्ध वाक्यों का शुद्धिकरण सीखेंगे।'

शास्त्री (B.A.) द्वितीय वर्ष

चतुर्थपत्रम्

हिन्दी साहित्य

हिन्दी की गद्य विधाएँ

- 1. इस पत्र में लगभग सभी गद्य विधाओं के पाठ को पढ़ाया जाता है।
- 2. नाटक, एकांकी तथा व्यंग्य के मूल पाठ के साथ यह अभ्यास कर पाएँगे। पाठ के साथ-साथ उसके तत्वों एवं घटकों को समझ सकेंगे।
- 3. निबंध तथा रिपोर्ताज का पठन-पाठन तथा लेखन कैसे करें।
- 4. कहानी के नेरेटिव्स क्या हैं, वह अन्य गद्य विधाओं से कैसे अलग है
- 5. संस्मरण, रेखाचित्र, आत्मकथा तथा यात्रा वृतांत को पढ़ते हुए इन विधाओं में किस आधार पर अंतर किया जाता है। इन विधाओं के सहारे अपने इतिहास को कैसे समझा और संजोया जाय, इन सब विषयों को विस्तार से जान पाएँगे।
- हिन्दी उपन्यास तथा हिन्दी गद्य का इतिहास
- 1. इस पत्र के अंतर्गत हिन्दी दो प्रसिद्ध उपन्यास- 1. गबन- प्रेमचंद तथा 2. आपका बंटी- मन्नू भंडारी का उपन्यास पढ़ेंगे।
- 2. दोनों उपन्यास समाज के दो स्वरूप को दर्शाते हैं। छात्र इन्हें पढ़कर साहित्य और समाज के संबंध को समझ पाएँगे।
- 3. निबंध, नाटक, एकांकी तथा व्यंग्य कहानी, उपन्यास, आत्मकथा संस्मरण, रेखाचित्र, तथा यात्रा वृतांत आदि सभी विधाओं के उद्भव और विकास को पढ़ेंगे।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- 4. इसके अतिरिक्त इन सभी विधाओं का विज़ुअलाइजेशन कैसे किया जाय, इसकी तकनीकि को भी सीख पाएँगे।
- 5. इसमें सबसे महत्वपूर्ण है अन्तर अनुशासनात्मक परिवर्तन। इसमें छात्र यह सीख पाएँगे कि
- कहानी का नाट्य रूपांतरण कैसे किया जाता है।
- 6. गद्य विधाओं में किए जाने वाले नवीन प्रयोगों को भी समझ पाएँगे।।

ENGLISH LITERATURE

- The Elizabethan Period in English Literature plays an important role in enriching the vast trove of knowledge in English language. William Shakespeare is pole star alike in this period. Learners will be able to savour the taste Shakespearean drama through this play.
- Learners will be able to acquire first knowledge on the style of novel writing in the post modern period.
- Learners will have an aesthetic experience of the Shakespearean sonnets written in the Elizabethan period.
- Learners will inculcated be an aesthetic literary experience of 18th century romantic literature.
- Learners will be inculcated an aesthetic literary experience of 20th century romantic & psychology based literature.

शास्त्रीद्वितीयवर्षम

पञ्चमपत्रम् -

(1) जैनदर्शनम् पाठ्यक्रमनिष्पत्तयः

(इष्टोपदेशः)

- शास्त्रिद्वितीयवर्षे तृतीयसत्राचें पञ्चमपत्ररूपेण इष्टोपदेशः ग्रन्थः निर्धारितः वर्तते । तत्र अयं ग्रन्थः सम्पूर्णः पाठधक्रमे निर्धारितः वर्तते।

  अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति-
- आत्मनः इष्टाय उपदेशस्य ज्ञानं वर्धते।
- भेदज्ञानस्य स्वरूपं कथं भवति इति विशेषज्ञानं वर्धते।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- मोक्षस्योपायस्य ज्ञानं भवति।
- आध्यात्मिकदृष्ट्या जीवोपकाराय किं किं करणीयं इति ज्ञानं वर्धते।

(स्वयंभूस्तोत्रम्)

- शारित्रद्वितीयवर्षे चतुर्थसत्रार्धे पंचमपत्ररूपेण स्वयंभूस्तोत्रम् ग्रन्थः निर्धारितः वर्तते । तन्त्र अयं ग्रन्थः सम्पूर्णः पाठ्यक्रमे निर्धारितः वर्तते।

अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति-

- जैनस्तोत्रपरंपरायाः ज्ञानं भवति।
- जैनतीर्थंकरपरंपरायाः ज्ञानं भवति।
- तीर्थंकराणां गुणकीर्तनस्य ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शने आगतभक्तेः स्वरूपस्य ज्ञानं भवति।
- जैनस्तुतिपरंपरायाः ग्रन्थानां परिचयः भवति।

(2) व्याकरणम्

शैक्षिकनिष्पत्तिः

(वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी)

- शास्त्रिद्वितीयवर्षे अपि सत्रार्द्धद्वयं निर्धारितमस्ति । अस्मिन् वर्षे तृतीयसत्रार्द्ध चतुर्थसत्रार्द्ध च भवति। द्वयोरपि सत्रार्द्धयोः कृते वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थः निर्धारितः अस्ति। तत्र तृतीयसत्रार्द्धे पञ्चमपत्ररूपेण अस्य ग्रन्थस्य भवादिप्रकरणे निर्धारितम् अस्ति। तथा च चतुर्थसत्राद्धे पञ्चमपत्ररूपेण अस्य ग्रन्थस्य अदादिप्रकरणात् चुरादिप्रकरणं यावत् अंशः निर्धारितः अस्ति। अस्य पत्रस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति ।
- आत्मनेपद-परस्मैपदसंज्ञकान् प्रत्ययान् विज्ञाय तेषां प्रयोगः।
- प्रथम पुरुष-मध्यम-पुरुष उत्तमपुरुषसञ्ज्ञकान् प्रत्ययान् विज्ञाय तेषां प्रयोगः ।
- एकवचन द्विवचन बहुवचनतिङ्गप्रत्ययान् विज्ञाय तेषा वाक्ये प्रयोगः।
- भवादिगणस्थधातोः तिङ्ङ्क्तरूपाणि सम्यग् विज्ञाय तेषां वाक्ये प्रयोगः ।
- पत्रममून धीत्य छात्राः शास्त्रान्तरं, दर्शनान्तरं वेदं च अध्येतुं समर्था भविष्यन्ति।
- अदादितः चुरादिप्रकरणान्तस्थधातोः तिङ्ङ्क्तरूपाणि विज्ञाय तेषां वाक्ये प्रयोगः।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, सांगानेर, जयपुर-29 (राज.)

(3) साहित्यम्

शैक्षिकनिष्पत्तिः

इदं पत्रमधीत्यच्छात्राः-

- दृश्यं श्रव्यं च काव्यं सभेदं सम्यगवगत्य तन्निर्माणे प्रवर्तेरन्।
- अभिनयकलायां निपुणा भवेयुः।
- काव्यगतान् पञ्च दोषान् सभेदप्रपञ्चमवगच्छेयुः।
- निर्दोषस्य काव्यस्य निर्माणे शक्ताः स्युः।

शास्त्रीद्वितीयवर्षम्

षष्ठपत्रम् -

(1) जैनदर्शनम्

पाठ्यक्रमनिष्पतयः

(षड्दर्शनसमुच्चयः)

- शास्त्रिद्वितीयवर्षे तृतीयसत्राचें षष्ठपत्ररूपेण षड्दर्शनसमुच्चयः ग्रन्थः निर्धारितः वर्तते । तत्र अस्य ग्रन्थस्य चतुर्थाधिकारः पाठधक्रमे निर्धारितः वर्तते।
  अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति-
- दर्शनस्य स्वरूपज्ञानं भवति।
- दर्शनस्य भेदप्रभेदानां ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य सामान्यस्वरूपस्य ज्ञानं भवति।
- जैनदर्शनस्य तत्त्वमीमांसायाः, ज्ञानमीमांसायाः तथा च प्रमाणमीमांसायाः ज्ञानं भवति।
- जैनेतरदर्शनानां तुलनात्मकं ज्ञानं वर्धते।

(सर्वार्थसिद्धिः)

- शास्त्रिद्वितीयवर्षे चतुर्थसत्राद्धे षष्ठपत्ररूपेण सर्वार्थसिद्धिः ग्रन्थः निर्धारितः वर्तते । तत्र अस्य ग्रन्थस्य प्रथमद्वितीयाध्यायौ पाठ्यक्रमे निर्धारिती वर्तते।
  अस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति-

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

- जैनदर्शने मान्यतत्त्वव्यवस्थायाः ज्ञानं भवति।
- जीवतत्त्वस्य विशिष्टज्ञानं भवति।
- मोक्षमार्गस्य स्वरूपस्य ज्ञानं भवति।
- प्रमाणनयानां ज्ञानं भवति।
- ज्ञानस्य स्वरूपस्य भेदानां च ज्ञानं भवति।

(2) साहित्यम्

शैक्षिकनिष्पत्तिः

- इदं पत्रमधीत्यच्छात्राः-
- कालिदासकालिकीं भौगोलिकस्थितिं जानीयुः।
- मेघदूतस्य अध्यापने व्याख्याने काव्यसौन्दर्यस्य प्रतिपादने च समर्थाः भवेयुः।
- संवेदनशीलाः भवेयुः।
- नाट्यशास्त्रीयानां सन्धितदङ्गादितत्त्वानाम् अवबोधने साहाय्यं प्राप्नुयुः।
- श्रीहर्षस्य नाट्यनैपुण्यं ज्ञात्वा नाटिकादिनिर्माणे दक्षा भवेयुः।
- अभिनयकलायां शक्ता भवेयुः।

(3) व्याकरणम्

शैक्षिकनिष्पत्तिः

व्याकरणसिद्धान्तकौमुदी

- शास्त्रिद्वितीयवर्षे तृतीयचतुर्थसत्रार्द्धयोः षष्ठपत्ररूपेण वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थः निर्धारितः अस्ति। तत्र तृतीयसत्रार्द्ध षष्ठपत्रत्वेन अस्य ग्रन्थस्य पूर्वोक्तकृदन्तप्रकरणे निर्धारिते स्तः । चतुर्थसत्रार्द्धं च षष्ठपत्रत्वेन अस्य ग्रन्थस्य णिच्प्रकरणात् यङ्लुगन्तं यावत् निर्धारितम् अस्ति। अस्य पत्रस्य अध्ययनेन निम्नलिखितानि प्रयोजनानि सिध्यन्ति ।
- कृत्प्रत्ययान् कृदन्तशब्दान् सम्यक् विज्ञाय तेषां वाक्ये प्रयोगः।
- णिजर्थं णिजन्तशब्दान् विज्ञाय तेषां वाक्ये प्रयोगः ।
- यङर्थं यन्तशब्दान् यङ्लुगर्थं यङ्लुगन्तशब्दान् विज्ञाय तेषां वाक्ये प्रयोगः ।

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

शास्त्री द्वितीयवर्षम्

सप्तमपत्रम् - सङ्गणकविज्ञानम्

सङ्गणकविज्ञानम् निष्पत्तयः

- Shastri 3 Semester..
- Syllabus: Internet Technology and Protocols, File transfer protocols and RDBMS with foxpro.
  Introduction to the Syllabus:
- This semester's syllabus is a combination of Imernet Concepts and Databuse concept studied in previous sernester. Today, everybody knows how to handle internet. But, much of them don't know how actually the internetwork, how data is communicated and exchanged between devices. The syllabus of this semester aims to provide basic foundations to the hasic concepts that are to be known about internet and its sub topics. Also, some chapters related to foxpro are there which is a continuation to previous semester chapter. At the end of this semester students will be able to understand following topicsStadent will learn basics of about what is a network, how internet works, LAN Topologies, Information communication etc
- Student will get Theoretical knowledge about the information flow from one computer to another across the Internet Network
- IP address concept, DNS gives a brief knowledge about the data conmmunication which is common today.
- Client-Server architecture design concepts gives introduction about how websites works, how server based applications like Gmail facebook ere works.
- FTP chapter explains how files will be transmitted across internet/ network. Everybody knows how to transfer files between mobiles using WiFi hotspot. This concept explains theoretical Ides behind this concept.
- The concept of RDBMS elaborates the idea of DBMS learnt in last session. In continuation, here student will get knowledge about Queries, precisely about SQL. The applicability of SQL gives the independence of Database package installed. Joins and relations explain how to fetch data from more than one table. Overall, the whole concept depicts how database can be handled, how information can be stored.
- Visual FoxPro Utilities explorer's next possibility of Visual Foxpro apart from Database. Here student will learn about the programming interface

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नसियाँ रोड, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)

of Visual FoxPro. The foundation about theoretical concepts of initial programming starts from here. Also, some basic programmes related to foxpro can be learnt here.

- Also, student will learn some general practices followed while writing a program, efficient code to program.
  Shastri 4 Semester.
- Syllabus: Problem Solving and Programming using C language.
  Introduction to the Syllabus:
- Programming is one of the wide are in computer industry. It explores ones knowledge about problem solving using computer and using different programming languages. This semester introduces the student to one sach
  Programming language C which is treated as evergreen programming language Learning Programming with C is a fun.
- and it makes the student to think to implement a logic to solve a problem.
- In this session, student will leam C Programmming which is treated as beginner level introduction to whole programming languages. The evolution C from beginning stage of programming, challenges faced to invem it, stages involved, its uniqueness etc., will be discussed here.
- The programming elements like looping, branching etc are studied and practiced using various programs.
- The knowledge about the programming is provided through Simple programmes to introduce the student to programming world so that he can understand any other programming languages easily
- The syllabus explores the minute details to be remembered in programming. So, students can combine Web concepts discussed earlier with programming techniques to practice new possibilities.
- Student can get information about Theoretical practices like Documentation, Top Down Approach, Bottom Up Approach, Structure oriented, Object oriented languages etc.

प्राचार्य
श्री दिगम्बर जैन आचार्य संस्कृत महाविद्यालय
जैन नशियाँ रोड़, साँगानेर, जयपुर-29 (राज.)